

Séga és Gáj megmenekült az árvizveszedelemtől

Tataru, Erdély miniszterének utja az elárasztott területeken — A helyzet Aradon és az aradmegyei községekben — A Maros lassan visszatér medrébe — Kimutatás az árviz pusztításáról — Községek, amelyek „eltűntek a föld színéről“ ..!

Még ebben a hónapban megkapják fizetésüket a köztisztviselők és a nyugdíjasok Aradmegye és a város egész területén

Vasárnap lényegesen tovább javult a helyzet az árviz által fenyegetett Aradon. Marosvásárhelytől le, Pécskáig, a Maros szakaszán, lassan visszatér medrébe az ár. Gyulafehérváron 339, Soborsinban 340, Radnán 462, Aradon 532 centiméterre apadt le a víz.

Tataru Coriolan dr. Erdély minisztere végigjárta a víz által elárasztott területeket és megszervezte az árvizsújtotta lakosság segélyezésének intézményeit, egyben pedig kivételes kiutalásokat eszközölt. A megyei és a városi polgári és katonai hatóságok megtették biztonsági intézkedéseiket, hogy az árterületeken megszűnjenek a fosztogatások és az árvizkárosultak élmezése és elhelyezése zavartalanul biztosítható. Arad lakosságának polgárőrségi alakulatai férfias kitartással dolgoztak ma is a védőgátak megerősítésén és megérdemelten részesültek a miniszter elismerésében. A megyei és a városi hatóságok összeírták az árvizkár első biteles kimutatását, amelyet Tataru Coriolan dr. miniszter hétfőn reggel magával vitt. A veszélytényező napjalnak elmúltával, most már kezdetét veszi a nyomorba jutott emberek felsegélyezési akciója, amelyben mindenkinek össze kell fognia, akiket Aradváros és a megye területén

Vasárnap reggel Tataru Coriolan dr. erdélyi miniszter a megyei hatóságok kíséretében a Maros első szakaszán elterülő helységeket látogatta végig. Megállapította, hogy sem Magyar-Pécskát, sem Román-Pécskát közvetlen veszély nem fenyegeti: a megerősített védőgátak pompásan tartják magukat. Sajténynig nem tudtak eljutni, mivel a község háromnegyed részét elöntötte az ár, amit Baia és Grozavu folyamamérnökségi mérnökök nem tudtak levezetni eddig, mivel a Maros vízállása magasabb, mint az elárasztott területeké. A községet védő gátak annyira meg vannak erősítve, hogy az átszivárgás teljesen megszűnt. A község belterületét víz borítja és a helyzetet súlyosítja az, hogy talajvíz mutatkozott a mai nap folyamán feltűnő nagy mennyiségben. Kétszáz ház áll víz alatt, amelyek közül a mai nap folyamán 60 omlott össze. A jelentések szerint

a község lakosai megtagadták a közmunkában való részvételt

ugy, hogy a jegyzőnek Szemlakeről kellett esendőséget kérni, akik munkára vitték a lakosságot.

A pusztulás fekete statisztikája

Amíg a miniszter kintjárt, a megyei és városi hatóságok elkészítették az árvizkár első, megközelítő kimutatását, amelyet az Aradi Közlöny munkatársa az alábbiakban közöl:

Aradmegyében eddig összesen 352 össze-dült házat számláltak össze. Az árvizkárosultak megközelítő száma 4718 család, akik közül 3970 család csupán a pusztta életét mentette meg.

Radnán 30 ház omlott össze eddig, 280 ember áll hajlék nélkül, 35 ember vesztette mindenét. Solymoson 31 ház dült össze, 243 ember hajléktalan, 60 embernek van azonnali segélyre szüksége. Zsigmondháza 80 ház omlott össze, 300 árvizkárosulttal, 170 a ninestelenek száma. Glogovácon 18 ház dült össze eddig, 60 árvizkárosult közül 15 szorul hatóságok

ellátásra. Szabadhelyen 47 épület áll romokban, az árvizkárosultak száma 200. Sajténynban 26 ház roskadt össze, 70 ember hajléktalan. Pécskán egy ház dült eddig össze, öt lakója elhelyezkedett. Nagylakon 6 ház áll romokban, 20 árvizkárosulttal, 70 ember hatósági ellátásra szorul. Feketegyarmaton 14 ház romja áll víz alatt, 40 ember árvizkárosult, 10 hatósági ellátásra szorul. Tözmiskén 5 ház dült össze, 150 árvizkárosult, negyven ember mindenét elvesztette. Nagypélen 80 ház dült össze, 250 árvizkárosult van és 40 emberről gondoskodik a hatóság. Varsándor 11 épület

Megfékeztek az áradatot a csálai gátakon!

A délelőtti órákban riasztó hírek terjedtek el arról, hogy Glogovácnál újra átszakították a gátat. A hír — amint Papp Tihamér főmérnök megállapította — szerencsére nem bizonyult olyértelemben igaznak, amint beszélték. Helyenként erős átszivárgás történt, aminek azonban elejét vették.

A csálai erdőtelepnél — mint megírtuk — Savu Septimiu prelektusi kabinetfőnök és Misa Ioan temesvári utászhadnagy katonai segítséggel szombaton délután 117 embert mentettek ki a csálai erdőtelepről. A megmentett embereket három vagon szállította be az aradi állomásra, akiket a telepről Savuék csónakokon mentettek át az áron az arad-pécskai vasúti töltésig. A helyzet sokat nem változott vasárnap sem a csálai telepen. A délelőtti folyamán Papp folyamamérnökségi vezető főmérnök a második számú konak mellett megnyitatta újra az öt helyen átszakadt bodrogi gátat, hogy a víz visszafolyjék a Marosba.

Estére elkészült a bodrogi gátszakadás 14 méteres szélességű nyílásának betömése is, amely által a víz visszafolyása megállott. Ugyancsak sikerült eltönni a Holtmaros felső szakaszán a B-zsilipet, majd fölötte a Holtmarosból a Szárzer felé az Arad-Pécska kö-

var romokban, a károsultak száma 120, akik közül 20 áll hatósági ellátás alatt. Zerinden 3 ház dült össze, 10 árvizkárosult, ugyanannyi áll hatósági ellátás alatt.

Csolnokon a halott városrészek felett

Aradváros területén az összeírás munkáját Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök és Muresan János városi főmérnök személyesen végezték, csónakon járva be az árterületeket. A mondorlakai községi előjáróság több, mint háromezer mikelakai menekültől gondoskodik, míg az ujanáti községi vezetőség 500 mikelakai árvizmenekültet részesít ellátásban.

Uj-Mikélakán 94 ház áll romokban a víz alatt. Ó-Mikélakán 986 ház dült össze!

A Vesztőhely-telepen 41 ház roskadt össze, az Alfa-telepen 78 ház semmisült meg. Ötszázhetvenre teszik hivatalosan azoknak a háznak a számát, amelyeknek sorsát már megpecsételte az ár, de összedülésük pár nap kérdése még. Ezeket felül nem lehet tudni, hogy az ár elvonulása után hány fog megsemmisülni?

zötti vasutvonal alatti hidat, amely előtt a Holtmaros felé erős, deszkázott védőtöltést húztak. Ezzel az erős töltéssel megszűnt annak veszélye, hogy a csálai dr meginduljon Séga felé...

Akik legyőzték a veszélyt

A csálai telepről érkező hírek a délután folyamán nyugtalanságot okoztak Gáj környékén. A szőlőtelep víz-ór. házánál a kiöntött Maros elérte a töltést és ezzel a szőlőtelep iparvasútja is teljesen víz alá került. A víz-ór előtti gáton erősen átszivárgott a víz, s félt volt, hogy az árviz eléri a csatorna medrét, amely a víz-órház B-zsilinjétől a csálai vasutállomás mentén, Mezőbogyos irányába vezet. Frankl és Dreicin főmérnökök energikus, lelkiismeretes vezetése mellett, több, mint 300 ségai és gáji munkás dolgozik az újonnan elkészített földtöltésen. Neumann Ede báró reggel 5 óra óta, késő éjjelig, megszakítás nélkül a gátépítési munkálatoknál segédkezett. A Csála-telepi állomásnál a város vízpumpát állított fel, amelyet egy Ford-traktor motorja hajtott és hatalmas köveken keresztül pumpálták ki a vizet az átszivárgás által megduzzadt csatornából.

Félrel egy óraker a csálai állomáscsöl

telefonon jelentést kaptunk, mely szerint sikerült megállítani az átszivárgást s ezzel eléjét vették annak a veszedelemnek, hogy a Holtáras megáradása elöntse Gajt és Ségát.

Tataru dr. erdélyi miniszter: „A pusztulás minden emberi képzeletet felülmul!”

A délutáni órákban Tataru miniszter vizsgálta a hatóságok vezetői konferenciát tartottak, amely után Tataru fogadta az Aradi Közlöny munkatársát, akinek az alábbi nyilatkozatot tette:

— Bejártam az árvíz által sújtott részeket — mondotta Tataru dr. — A pusztulás, a melyet láttam, minden embert képzeletet felülmul! Ujaradon, Lippán, Radnán, Zsigmondházán, Glogovácon, Mikalakán, Sajtényban és mindazonon a helyeken, amelyeket bejártam, megállapítottam, hogy egyes községeket teljesen elsodort az ár. Mondhatom úgy is: eltűntek a föld színéről. Mélységesen megrázó benyomást kelt a lippai közokmány helyzete, a melynek földszintjét elöntötte az áradat. A betegek egyrészt idején kimentették, nagyrészt azonban bennrekedt. A kórházat csak csónakokon lehet megközelíteni. Az orvosi személyzet, élén Kádus dr. főorvossal, helyén áll és kötelességéhez híven ápolja a betegeket.

— A lakosság csupán akkor kezdett sok helyen a meneküléshez, amidőn már késő volt. Ez okozta az eddig megállapított emberáldozatokat is. Nincs kizárva, hogy az ár elvonulása után még újabb áldozatok kerülnek elő a hullámsírból.

Ezután a miniszter az árvíz károsultak elhelyezéséről beszélt:

— Aradváros vezetősége — mondotta — a jelen pillanatban 3000 embert éllemez, a megye vezetősége 1200 embernek ad szállást és ellátást. A kormány elhatározta, hogy a város számára élelemre 100.000 lejt, a megye számára 50.000 lejt ad egyelőre. Néhány nap múlva ezeket az összegeket lényegesen emelni fogjuk.

A társadalomnak is segítenie kell!

— Ami a segélyezési akciót illeti — folytatta a miniszter — egy bizottság alakult Serbanu dr. megyei prefektus és Radu dr. városvezetővel az élén, amely két irányban dolgozik. Az egyik célja szociális akciót vezetni az önkéntes adományok összegyűjtésére, a másik célja pedig a kár minél pontosabb összeírása, megállapítása. Tanulmányozni fogják azokat a módokat, amelyek segítségével mielőbb megindulhat az elpusztított területek újjáépítésének munkája. A kormány — amint erre elérkezik az idő — pénzügyi segítséggel siet az újjáépítés munkáját illetőleg is Arad megyére és Aradváros árvíz károsultjainak segélyére, másrészt meg fogja határozni az eszközöket az újjáépítéshez szükséges anyagok beszerzésére, illetve előteremtésére. A károkat pillanatnyilag nem lehet megállapítani, de bizonyos, hogy

Arad megye területén több mint 100 ház maradt a kár.

Négyezer pécskai magyar dicséréle

— Az ország nehéz pénzügyi helyzetére való tekintettel — jelentette ki Tataru Coriolan dr. — meg vagyunk győződve róla, hogy a megye és a város épen maradt területeinek lakossága maga is segítségére lesz az árvíz károsultak egzisztenciájának helyreállításában!

— Miniszter ur. Ön látta mindenütt az árvíz pusztítását és ismeri a legfrissebb jelentéseket: mi a véleménye a további veszélyről?

— Megállapíthatom a legnagyobb határozottsággal — mondotta rövid gondolkodás után Tataru dr. — hogy az árvízveszedelem fenyegető veszélye elmúlt Aradon. A Maros az egész vonalon apad, a gátak általánosságban szilárdan állanak. Sok helyütt láthattam a lakosság szolidaritás munkájának gyönyörű példáit.

Igy Rovine — Magyar Pécska magyar lakossága, mintegy 4000 ember, három napon át

Dr. báró Neuma Károly, aki ma is végjárja Arad külvárosainak árvízborította területeit, a nap nagy részét szintén a csálai vizgát munkáitánál töltötte.

szakadatlannal erősítette a gátakat. Sajtényban viszont a hatóságok figyelmeztetését félvállról vették, éppúgy, mint Mikalakán s az eredmény ime: a pusztulás...

A miniszter ezután arról beszélt, hogy az aradi pékek küldöttségileg kérték fel intervencióra: engedje el a kenyérbélyeg fizetésének köteltségét számukra az árvíz miatt. A miniszter, illetéklenességi címen, nem tudott eleget tenni a kérésnek.

Segítség az aradi magyar színészeknek

Fekete Mihály, a magyar színtársulat tagja kihallgatáson jelent meg a miniszternél, akinek előadta, hogy a magyar színtársulat számára 30.000 lejes szubvenciót szavazott meg a város, de mindezekig nem kapták meg. A társulat napok óta a városban rekedt, előadásokat a jelen helyzetben nem tarthatnak, minden anyagi forrástól elvanak zárva. Kérte a miniszter intervencióját, hogy a szubven-

Kitüntetés a védőknek, pénz a tisztviselőknek

Tataru Coriolan dr. alminiszter elismeréssel vette tudomásul azoknak az aradi sárgakarszallagos polgári gárdistáknak önfeláldozó fáradhatatlan munkáját, akik három napon át, szinte éjjel-nappal Arad veszélyeztetett gátjain dolgoztak. Ertesüléseink szerint

az erdélyi miniszter elhatározta, hogy az önkéntes polgári csapatok vezetőit királyi kitüntetésre terjeszti fel a kormányhoz.

Az esti órákban Serbanu György dr. megyei prefektus között az Aradi Közlöny munkatársával, hogy Grama arad megyei képviselő és Serbanescu mérnök intervenciójára, Argetoianu pénzügyminiszter hat millió lejt folyósított azonnal az arad megyei tanítók és tisztviselők elmaradt januári és februári fizetésének mielőb-

bi folyósítására. Egyben ígéretet tett arra vonatkozólag, hogy április hó 15-ikétől kezdődőleg, pár napon belül kiutalja az aradvárosi és arad megyei köztisztviselők és nyugdíjasok elmaradt fizetését is. Ez az összeg összesen 63 millió lejt tesz ki. Ertesüléseink szerint, az arad megyei képviselő intervenciójára Tataru alminiszter maga támogatta.

az aradi magyar színtársulat tagjai a szubvenció összegének felét már hétfőn kézhez kaphassák.

Papp Tihomér és Somogyi Károly főmérnökök a délutáni órákban elkészítették a város áradási térképét, amelyet a miniszter magához vett. Az esti órákban a miniszter és a hatóság vezetői az Alfa-telepet és a csálai erdőtelepet tekintette meg, majd hétfőn reggel Nagyvárad felé elutazott.

Erélyes hajsa a fosztogatók után

A város árterületein egész nap a rendőrség, a csendőrség és a katonaság megerősített őrségei cirkáltak, jórészt csónakokon. A hírek, amelyek az árvíz károsultak révén a városban elterjedtek a fosztogatók munkájáról, tulzotaknak bizonyultak. Moga Romulus dr. rendőrkvesztor az Aradi Közlöny munkatársának érdeklődésére a következőket jelentette ki:

— A fosztogatókat az egész árterületen elfogtuk. Pár ember kísérelte meg csupán az elárasztott házak kifosztását. A rend fenntartása mindenütt biztosítva van és azok a hírsztelések, amelyek rablóbandák garázdálkodásáról szólnak, tulzotak.

Arad miniszteri látogatójának eltávozását követően, nagy apparátussal indul meg a hatóságok akciója az árvíz károsultak elhelyezésére, ellátására és a kár felbecsülésére. Ezzel egyidejűleg a gátakon álló őrt Arad öntudatos polgársága, amelyeken túl egyre megdöbbentőbben bontakozik ki hullámsírból az elpusztult élet, amely mielőbbi feltámadásra vár!

JAKAB GÉZA.

Hindenburg nagy győzelme a német elnökválasztáson

Hitler több szavazatot kapott mint a múlt választáson — Kommunista tüntetések — Egy halott, több sebesült

Berlinből jelentik: A mai német elnökválasztások iránt világszerte általános érdeklődés nyilvánult meg annak ellenére, hogy szinte száz százalékosan biztos volt, hogy Hindenburg került ki győztesnek a választásból. A nagy napnak egy halottja és több sebesültje van. Berlinben a közülő kommunista tüntetéseket a rendőrségnek idejében sikerült elfojtani.

Érdekes megemlíteni, hogy a kommunisták tekintélyes része tartózkodott a szavazástól, látva, hogy Thaelmann teljesen reménytelenül indult. A kommunisták jeltette éppen ezért rendkívül sokat veszített szavazatainak számából. Hindenburg és Hitler szavazatait főképpen azok szaporították, akik a legutóbbi választáson Düsterberg jobboldali jelöltre szavaztak. Düsterberg most tudvalevőleg nem lépett fel és az ő szavazatainak tekintélyes részét Hitler kapta. Ezzel magyarázható a keresztényszociálista vezér nagyarányú előretérése.

Háromnegyed tíz órakor az összeredmény a következő: Leadtak 21,678.000 szavazatot, ebből Hindenburg 11,435.000, Hitler 8,032.000, Thaelmann 2,211.000 szavazatot kapott. Éjjel tizenegy órakor: Leadott szavazatok:

35,908.000. Ebből Hindenburg 18,964.000, Hitler 13,177.000, Thaelmann pedig 3,672.000 szavazatot kapott. Éjjel két órakor magánjelentés közli a végleges eredményt, amely szerint Hindenburg jelentősen abszolút többséggel győzött a mai választáson. Zárjában a március 13-iki választások eredményét közlik. Leadott szavazatok: 36,584.000 (37,657.199) ebből Hindenburg 19,367.000 (18,654.244), Hitler 13,417.000 (11,341.119), Thaelmann 3,705.000 (4,982.870). Százeczer szavazat érvénytelen. Március 13-án Düsterberg, aki — mint említettük, — most nem lépett fel, 2,558.813 szavazatot kapott, az ő szavazói most viszont Hitlerre szavaztak.

Százszázrészint hivatásos jelentés a német választásokról még nincsen. Hivatalosan — a magánjelentéssel szemben — csupán azt jelentik, hogy Hindenburg 22 kerületben abszolút, míg 29 kerületben relatív többséget kapott. Hitler egy kerületben kapott abszolút többséget.

A szerkesztésért

STAUER ISTVAN

felel.

Részletes tudósításunk az Aradi Közlöny kedd reggeli számában!